

DATUM	28-10-2019
AAN	Leden van Provinciale Staten
VAN	Gedeputeerde Van Essen
ONDERWERP	Nadere uitwerking ambities Klimaatakkoord t.b.v. PS op 30 oktober

In de commissievergadering van 16 oktober jl. heb ik u een nadere doorvertaling toegezegd van de maatregelen uit het Klimaatakkoord in het provinciale beleid (zie bijlage bij dit memo). Waar mogelijk is een link gelegd met de huidige begroting. Ik hoop hiermee scherper inzichtelijk gemaakt te hebben wat het Klimaatakkoord nu precies betekent voor ons beleid.

De essentie van de uitwerking is dat het Klimaatakkoord tot stand is gekomen gedurende een lange periode van overleg met verschillende partners. Daarom heeft de Provincie op veel de verwachte maatregelen kunnen anticiperen en zijn deze in de begroting reeds verwerkt. Daarnaast is het Klimaatakkoord een uitvloeisel van een wens om te verduurzamen die breed in de maatschappij en bij alle overheden leeft. Het kan daarom geen verrassing zijn dat de maatregelen uit het akkoord voor een groot deel overeenkomen met onze eigen ingezette maatregelen. Dit is voor een groot deel ook terug te lezen in ons coalitieakkoord. Trapsgewijs zijn op die manier de Europese en nationale doelstellingen uiteindelijk vertaald op provinciaal niveau (en doen gemeenten dat op het lokale niveau).

Ondertekening Klimaatakkoord

Het voorliggend Statenvoorstel vraagt u om in te stemmen met ondertekening van het Klimaatakkoord door het IPO. Momenteel wordt het akkoord aan alle meewerkende partijen voorgelegd. Daarna zal Ed Nijpels het akkoord eind dit jaar met alle 'ondertekeningen' aanbieden aan de minister van EZK. We zijn als provincie dus slechts één onderdeel van een veelheid aan partijen die dit samen moeten realiseren. We werken vanuit de kansen en mogelijkheden die er zijn vanuit onze rol en leveren zo een bijdrage aan de landelijke opgaven. Bij die inzet zit u als PS aan het stuur. De afzonderlijke programma- en uitvoeringsplannen zullen daarom vanzelfsprekend op gebruikelijke wijze ter goedkeuring aan u worden voorgelegd, daarover doet instemming met het klimaatakkoord door uw Staten niks aan af.

Disclaimer

Voor alle tafels (zie tabel in de bijlage) geldt dat dit de informatie is zoals die nu in de ambtelijke organisatie bekend is. Alles wat op dit moment bekend en uitgewerkt is, is opgenomen, maar veel sporen zijn nog in de opstartfase. Wij betrekken u daar actief bij, zoals hierboven aangegeven.

Algemene conclusies per tafel

Het faciliteren van de RES'en, waarin de tafels **gebouwde omgeving en elektriciteit** zijn opgenomen, is gebudgetteerd in de begroting 2020 e.v. De nadere uitwerking hiervan volgt in het programmaplan Energietransitie dat we verwachten in de PS-vergadering van 29 januari 2020 voor te leggen.

Wat betreft **mobiliteit** kan in het algemeen gesteld worden dat de maatregelen uit het akkoord in lijn zijn met de provinciale ambities. De specifieke uitwerking in programma's vindt u in de tabel hieronder.

Als het gaat om **veehouderij, de zuivelsector en de varkenshouderij (tafel landbouw en landgebruik)** geldt dat in de begroting 2020 middelen zijn opgenomen voor Samenwerkingsagenda Landbouw, aanpak Bodemdaling en de regiodeals. Samen met partners zal de komende periode de inzet op klimaat worden bepaald, met daarbij ook oog voor natuurinclusiviteit en circulariteit.

Voor het onderdeel **veenweiden (tafel landbouw en landgebruik)** wordt de reductie van de uitstoot van broeikasgassen uit het onderdeel veenweiden van het Klimaatakkoord, wat betreft ons provinciale aandeel, in lijn gebracht met onze Omgevingsvisie: met de ambitie en doelstelling uit de provinciale Omgevingsvisie voldoen we aan de doelstelling van het Klimaatakkoord. Het nu voorgestane beleid voor de veenweiden in onze Omgevingsvisie (en dus in Klimaatakkoord) komt neer op een gebiedsgerichte aanpak met regierol van provincie. Bij de maatregelen worden meekoppelkansen met andere maatschappelijke opgaven meegenomen en wordt breed samengewerkt met medeoverheden en maatschappelijke partijen. Flankerend wordt ingezet op kennisontwikkeling en zal monitoring plaats vinden; beide worden zo veel mogelijk uitgevoerd in samenwerking met de andere veenprovincies.

De maatregelen op het onderdeel **bos, bomen en natuur (tafel landbouw en landgebruik)** komt voor een groot deel overeen met ons huidige beleid, met de kanttekening dat een goede balans met de (internationale) biodiversiteitsdoelen nodig is.

Tot slot zijn voor de tafel **industrie** de inspanningen vooral gericht op die taken waar provincies over gaan (energiebesparing bij bedrijven en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt) en dit is reeds opgenomen in de begroting.

Bijlage: nadere vertaling maatregelen Klimaatakkoord in beleid PU

Maatregelen van klimaattafel	Zijn deze maatregelen opgenomen in het beleid van de PU en zo ja, hoe? Zo nee, wanneer volgt dan uitwerking?		
	Maatregelen	Waar mogelijk: financiële uitwerking – relatie met begroting 2020	Waar relevant: juridische grond nader toegelicht
Gebouwde omgeving (los van de RES'en)			
<i>Transitieviesies warmte</i>	PU sluit aan bij overleg over de bijsturing op de transitieviesies warmte als deze gezamenlijk onvoldoende optellen tot 1,5 miljoen gebouwen.	In begroting geld gereserveerd voor ondersteunen gemeenten bij opstellen transitieviesies warmte.	Gemeenten hebben primair verantwoordelijkheid, PU ondersteunt (zie hiernaast).
<i>Expertise Centrum Warmte (ECW)</i>	Dit centrum bestaat al. PU verspreidt kennis vanuit dit centrum, onder andere via het online platform Energiewerkplaats Utrecht en bijeenkomsten.	Rijk draagt financiële lasten	Rijk heeft verantwoordelijkheid
RES (= elektriciteit en deels gebouwde omgeving)	Het proces van de drie Utrechtse RES-regio's is met Provinciale Staten gedeeld en besproken via de startnotities.	In begroting geld gereserveerd voor beleidsdoel 'duurzame energie' inclusief procesondersteuning RES'en.	PU heeft een rol in Ruimtelijke Ordening (grootschalige duurzame opwek).
Mobiliteit			
De regionale mobiliteitsaanpak	Startpakketten in BO MIRT november 2019 vastgesteld. Nadere uitwerking in de uitvoeringsprogramma's mobiliteit en U-Ned.	Huidige activiteiten passen binnen programma 5a en 5b begroting	Vanuit planwet verkeer en vervoer wettelijke taak regionaal verkeer en vervoersbeleid
Zero emissie bus	Betreft een uitgangspunt voor nieuwe concessie(s) na 2023.	Valt buiten huidige meerjarenbegroting	Als concessieverlener hebben we wettelijke taak vaststellen uitgangspunten
Zero emissie (stads)logistiek	Ondersteuning initiatieven, duurzame stadsdistributie en stimuleren vervoer over water zijn onderdeel van uitvoeringsprogramma goederenvervoer. Vaststelling Q4 2019	Budget opgenomen in begroting	
Nationale agenda laadinfrastructuur	PU werkt (vanuit programmaplan Energietransitie) aan een plan van aanpak voor uitbreiden van de laadinfrastructuur.	Volgt via programmaplan Energietransitie.	
Fiets	Onderdeel van uitvoeringsprogramma Fiets. Vaststelling Q4 2019	Budget opgenomen in begroting	
MaaS (Mobility As A Service)	Onderdeel van uitvoeringsprogramma Smart Mobility. Vaststelling in 2020	Budget opgenomen in begroting	
Hyperspits	Onderdeel uitvoeringsprogramma OV. Vaststelling Q4 2019	Budget opgenomen in begroting	

Werkgeversaanpak, campagnes etc.	Onderdeel van uitvoeringsprogramma's Smart Mobility en Fiets	Budget opgenomen in begroting	
Industrie			
Onderdeel arbeidsmarkt	PU werkt in regionaal verband samen met andere overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven aan een regionale Onderwijs-arbeidsmarktagenda. Naar verwachting in 2020 gereed. Hierin afspraken over de opgave (energietransitie is hier één van) waar we de komende tijd voorstaan onderverdeeld naar drie transitiepunten; van onderwijs-werk, van werkloos naar werk en van werk naar werk.	Budget opgenomen in begroting	Provincie heeft geen wettelijke verplichting voor arbeidsmarkt.
Energiebesparing bedrijven	In lijn met voorstel kijkt ook de PU naar een combinatie van handhaving op de Wmb en kansen zoeken voor duurzame opwek. Wij volgen de ontwikkelingen rondom de landelijke handhavingstrategie nauwgezet.	Budget opgenomen in begroting.	Provincies zijn bevoegd gezag voor VTH bij de BRZO- en IPCC-bedrijven.
Landbouw en landgebruik			
<u>Veehouderij</u>	Provincie neemt deel aan werkgroep Landbouw van het Klimaatakkoord en stimuleert agrariërs gebruik te maken van regelingen, m.n. via www.lami.nl	Geldt voor alle maatregelen onder veehouderij: in begroting 2020 zijn middelen opgenomen voor Samenwerkingsagenda Landbouw, aanpak Bodemdaling en de regiodeals. Samen met partners de inzet op klimaat bepalen, middels integrale benadering (natuurinclusieve, circulaire én klimaatneutrale landbouw)	
Omgevingsbeleid/ vergunningen	PU doet dit in kader van de POVI en de verordening.	Zie onder 'veehouderij'.	
POP	Klimaat en energie zijn opgenomen in de POP3-openstelling. PU brengt klimaat in bij het Nationaal Strategisch Plan voor het nieuwe Europese GLB.	Zie onder 'veehouderij'.	
Asbest verwijderen, zon erop	Via lami.nl agrariërs wijzen op SDE, DEI en andere regelingen. Er is een loket in ontwikkeling voor coaching (invulling motie 98 asbest eraf, zon erop)	Zie onder 'veehouderij'.	

<u>Zuivelsector</u>	De zuivelsector neemt het initiatief tot het opzetten van een onafhankelijk expertise centrum. We beslissen op basis van hun voorstellen wat onze rol kan of moet zijn. We zoeken naar koppeling met inzet van onze agrarische coaches en regionale projecten die al lopen.	Afhankelijk van wat onze keuze wordt, worden vervolgstappen bepaald.	
Versterken landschapsstructuren en CO2 vastlegging	PU heeft al SCNL en KLE-regelingen voor aanleg landschapselementen. In nieuw PU-bosbeleid kijken hoe we meer kunnen bijdragen aan bos en bomen in landschap (t.b.v. CO2-vastlegging).	Budget volgt via voorstel over de op te stellen bosstrategie.	
<u>Vitalisering varkenshouderij</u>	Gemeenten zijn eerste aanspreekpunt voor stoppende varkenshouders. Gemeenten kunnen financiële ondersteuning aanvragen voor deze begeleiding bij het Rijk. Samen met de Provincie Gelderland organiseren we een bijeenkomst voor gemeenten.	N.v.t.	Primaire verantwoordelijkheid bij gemeenten.
Sloop van stallen in saneringsregeling en stoppersregeling	De PRV heeft instrumenten om de sloop van stallen te stimuleren. De aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing is in ontwikkeling.	N.v.t.	Bevoegdheid via de PRV.
Integraal duurzame stallen en stalaanpassingen	PU stimuleert integrale duurzame stallen en stalaanpassingen. Dit door onder andere in de Regiodeal Foodvalley door kennisontwikkeling, toepassing in proeftuinen en opschaling.	Via Regiodeal afspraken	
Knelpunten bij vergunningverlening	PU is volgend gezien hoeveelheid bedrijven in Utrecht..	N.v.t.	
Locaties versneld vergunnen t.b.v. hoogwaardige mestverwerking	Geen actieve rol PU. Druk op de mestmarkt in andere provincies is groter, waardoor daar eerder initiatieven zullen ontstaan.	N.v.t.	
Provinciaal innovatie- en stimuleringsbeleid voor de varkenshouderij	PU stimuleert integrale duurzame stallen en stalaanpassingen. Dit door onder andere in de Regiodeal Foodvalley door kennisontwikkeling, toepassing in proeftuinen en opschaling besproken binnen regiodeal FoodValley.	Wordt uitgewerkt in regiodeal FoodValley.	
<u>Veenweide</u>		De provincie heeft de komende 4 jaar 12 mln	

		euro op de begroting staan voor veenweideproblematiek. Tot nu toe is voor dit soort projecten vaak (mede) gebruik gemaakt van andere financiële middelen, zoals POP3. Dit zal gecontinueerd worden. Wat waterschappen in Utrecht (en landelijk) zullen bijdragen is nog niet bekend.	
Gezamenlijke monitoring maatregelen	PU doet dit samen met Rijk en de andere veenprovincies.	Nog niet opgenomen in begroting	
Pilots vier veenweidegebieden	Er lopen en beginnen een aantal pilots in PU. Deze pilots worden regionaal opgeschaald – dit loopt door tot 2030 e.v. indien nodig.	Reeds opgenomen in begroting	
Interbestuurlijke werkgroep	Oprichting regiegroep wordt momenteel mede vanuit IPO voorbereid. Gedeputeerde Bruins Slot is beoogd voorzitter.	N.v.t.	
Gezamenlijk borgingssysteem t.b.v. behalen doelstellingen	Dit proces wordt momenteel opgestart. PU is betrokken.	Nog niet opgenomen in begroting.	
Regionaal programma per veenweidegebied	Iedere provincie (ook PU) werkt dit momenteel uit en stemt dit gezamenlijk af. Dit is een opgave waarin o.a. reductie CO2, afremmen bodemdaling, en transitie in de landbouw integraal moet worden uitgewerkt. Dit wordt in de programma's onder de POVI uitgewerkt. De programma's worden adaptief. De POVI kent een strategisch karakter, de programma's vanuit het Klimaatakkoord zijn meer uitvoerend.	Volgt via programma's onder de Omgevingsvisie.	
In gebiedsprocessen maatregelen verder uitwerken.	Ook dit is opgenomen in de programma's onder de POVI. Daarbij worden continu meekoppelkansen met andere opgaven gezocht (zoals de realisatie van NNN).	Volgt via programma's onder de Omgevingsvisie.	
Gezamenlijk monitoringsprogramma opzetten	Dit doen de veenprovincies (dus ook PU) samen met het Rijk. Er wordt gelijktijdig ook aan kennisontwikkeling gewerkt samen met de andere veenprovincies.	Nog niet opgenomen in begroting	
Nieuwe pilots afstemmen met de regiodeals en	Deze afstemming loopt vanuit de PU.	N.v.t.	

projecten vanuit het Interbestuurlijk Programma			
<i>Bomen, bos en natuur</i>			
Projectgroep oprichten t.b.v. uitwerking maatregelen	Projectgroep is nog niet opgericht, PU zal dit proces volgen.	N.v.t.	
Gezamenlijke bosstrategie	Een go-no go-voorstel volgt dit jaar nog in Provinciale Staten. Vervolgens vindt uitwerking in 2020 plaats.	Budget volgt via voorstel over de strategie.	
Praktijkgericht programma oprichten rond klimaatslim beheer bos, bomen en natuur	Dit wordt uitgewerkt in de op te stellen provinciale bosvisie/-strategie (indien tot het opstellen hiervan besloten wordt).	Budget volgt via voorstel over de strategie.	
Voorkomen ontbossing	Sluit aan op huidige beleid; aanvullend komt dit aan de orde in de bosstrategie.	Budget opgenomen in begroting.	
Vergroten vastlegging koolstof	Dit vereist aanpassing van het beheer van bossen, landschapselementen en natuurgebieden. Ook dit komt aan de orde in de op te stellen bosstrategie.	Budget volgt via voorstel over de strategie.	
Uitbreiding bos en landschap	PU heeft restantopgave voor het NNN. Er zal worden gekeken of bosaanleg hierbij tot de mogelijkheden behoort; ditzelfde geldt voor de groene contour. Aanleg nieuwe landschapselementen is voorzien.	Budget opgenomen in begroting.	
Versterking koolstofvastlegging in de keten	Dit is nu nog geen staand PU-beleid. Er zijn wel initiatieven waarbij snoeihout als biobrandstof wordt gebruikt.	Nog niet opgenomen in begroting; uitwerking volgt via bosstrategie.	
Inkoop	<p>Circulair inkopen, duurzaamheid en social return worden meegenomen in ons inkoopbeleid.</p> <p>Provincie kan optreden als 'launching customer'.</p> <p>Ons huidige inkoopbeleid en de aanbestedingswet hebben voldoende ruimte om de voorstellen bij onderdeel Mobiliteit te realiseren. Het gaat dan om aanbesteding van regionaal vervoer, provinciale vloot en bouwprojecten.</p>	N.v.t.	<p>Ook bij PPS-samenwerking is het betrekken van inkoop in een vroeg stadium van belang. Rechtmatigheid van gezamenlijke uitvoering is van groot belang.</p> <p>Tenderen heeft relatie met aanbestedingswet – inkoop moet dan tijdig betrokken worden. Dit is aandachtspunt voor de organisatie.</p>